

Uzasadnienie

Wdrożenie nowego sposobu prowadzenia korespondencji – tj. e-Doręczeń, o których mowa w ustawie o doręczeniach elektronicznych – jest dużym przedsięwzięciem technicznym, ale przede wszystkim organizacyjnym, szczególnie dla podmiotów publicznych. Termin wejścia w życie obowiązku stosowania e-Doręczeń był wielokrotnie przesuwany. W 2023 r. został wskazany na 10.12 następnie przesunięty na 30.12 ze względu na niewystarczającą gotowość po stronie podmiotów publicznych – wnioski o założenie adresu do doręczeń złożyło 25 % podmiotów publicznych. Ostatecznie termin ten został przełożony na najpóźniej 1.01.2025 r.

Należy wziąć pod uwagę, że termin wejście w życie obowiązku stosowania e-Doręczeń, o którym mowa w art. 155 ust 10 ustawy o doręczeniach elektronicznych (dalej uode) wiąże się również z obowiązywaniem nowych przepisów Kodeksu Postępowania Administracyjnego (dalej KPA), nadanych ustawą o doręczeniach elektronicznych. Zgodnie z brzmieniem KPA obowiązującym od terminu wskazanego w art. 155 ust 10 uode, korespondencja musi być kierowana przez podmioty publiczne na adres do doręczeń (art. 39 KPA). Dopiero po spełnieniu warunków określonych w KPA korespondencja może być kierowana w inny sposób. Jest to znaczna różnica w porównaniu do dotychczasowego brzmienia KPA, zgodnie z którym korespondencja jest kierowana papierowo za pośrednictwem operatora pocztowego a dopiero po spełnieniu określonych warunków może być kierowana elektronicznie.

Nowe brzmienie KPA, nadane przez uode, skutkuje znacznymi zmianami w funkcjonowaniu podmiotów publicznych w Polsce. Z jednej strony są zobowiązane do wdrożenia nowego narzędzia do prowadzenia korespondencji, jakim są e-Doręczenia w miejsce powszechnie dotychczas funkcjonującego ePUAP, z drugiej strony muszą zmienić sposób nadawania korespondencji z papierowej na elektroniczną. Wiąże się to ze znacznymi zmianami organizacyjnymi w podmiotach publicznych:

- należy zapewnić elektronicznych obieg dokumentów,
- zmienić sposób nadawania korespondencji (z papierowej na elektroniczną oraz z ePUAP na e-Doręczenia),
- zapewnić archiwizację elektronicznych dokumentów,
- zapoznać się z nowym narzędziem – usługi PURDE i PUH,
- zapewnić podpisy elektroniczne dla upoważnionych osób,
- nadać uprawnienia i zapewnić dostęp do skrzynki e-Doręczeń uprawnionych pracownikom.

Kluczowe w nowym sposobie prowadzenia korespondencji w podmiotach publicznych, jest zapewnienie elektronicznego obiegu dokumentów. Nie jest możliwe skuteczne stosowanie art. 39 KPA bez systemu do elektronicznego obiegu dokumentów. Co prawda e-Doręczenia zapewniają możliwość obsługi korespondencji przez aplikację e-Doręczeń, analogicznie jak przez ePUAP. Jednak w sytuacji, gdy cała korespondencja w urzędach ma być realizowana elektronicznie, niezbędne jest odbieranie a następnie dekretowanie, podpisywanie i wysyłanie dokumentacji elektronicznie. Bez systemu do elektronicznego obiegu dokumentów, podstawowe procesy w urzędach będą znacznie utrudnione. Badania przeprowadzone na zlecenie MC z początkiem 2023 r. wśród podmiotów publicznych posiadających skrzynki ePUAP pokazują, że 75% z nich nie posiada systemu do elektronicznego obiegu dokumentów.

W celu zapewnienia skutecznego stosowania nowych przepisów kluczowe jest wdrożenie systemu do elektronicznego obiegu dokumentów.

W celu zapewnienia skutecznego wdrożenia e-Doręczeń w podmiotach publicznych, w tym szczególnie skutecznego dostosowania tych podmiotów do stosowania obowiązujących przepisów KPA, nadanych uode, wprowadza się okres przejściowy od 1.10.2024 r. do 31.12.2025 r.

Bez zmian pozostaje obowiązek uzyskania przez podmioty wskazane w uode adresu do doręczeń do dnia wskazanego w art. 155 ust. 10 tej ustawy (obecnie termin wskazany w Komunikacie Ministra Cyfryzacji na 1.10.2024 r.).

Zgodnie z art. 3 i 4 niniejszego projektu ustawy, w okresie przejściowym pozostawia się możliwość nadawania korespondencji papierowo za pośrednictwem operatora pocztowego. Po spełnieniu warunków określonych w art. 4 ust. 1, korespondencja może być nadana na adres do doręczeń. Jeśli odbiorca nie posiada adresu do doręczeń, korespondencja może być nadana za pośrednictwem innych środków komunikacji elektronicznej, w tym ePUAP, zgodnie z brzmieniem ust. 2. Jest to czas dla podmiotów publicznych, aby poznały nowe rozwiązania jakim są e-Doręczenia oraz dostosowały się organizacyjnie do nadawania korespondencji elektronicznie. Informacja o żądaniu doręczenia korespondencji na adres do doręczeń elektronicznych (zgodnie z art. 4 ust 3) jest, zgodnie z brzmieniem ust.8, przetwarzana w Bazie Adresów Elektronicznych.

Zapisy art. 4 ust. 7 niniejszego projektu zapewnią fikcję doręczenia korespondencji wysłanej zarówno przez e-Doręczenia, jak i za pośrednictwem operatora pocztowego oraz za pomocą innych rozwiązań technicznych.

Jednocześnie w art. 1 wprowadza się obowiązek posiadania przez podmioty publiczne systemu do elektronicznego obiegu dokumentów najpóźniej do 1.01.2028 r..

Oczekuje się, wprowadzenie w podmiotach publicznych systemu do elektronicznego obiegu dokumentów przyspieszy transformację cyfrową urzędów i pozwoli na skuteczniejsze wdrożenie e-Doręczeń.

W tym okresie Minister Cyfryzacji będzie kontynuował działania informacyjno-wdrożeniowe, których celem jest przygotowanie podmiotów do stosowania e-Doręczeń i KPA.

Dodatkowo Minister Cyfryzacji planuje również wdrożenie we współpracy z Operatorem Wyznaczonym (dalej OW) funkcjonalności i zmian w systemie, które zapewnią sprawniejszą obsługę korespondencji, szczególnie w podmiotach publicznych, w tym: funkcjonalność pozwalająca na masowe wysyłanie wiadomości do wielu adresatów, masowa archiwizacja wiadomości w skrzynce czy zwiększenie możliwej do wysyłania wielkości załączników za pośrednictwem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Zmiany te zostały już zaadresowane w nowej wersji Standardu usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, która została opublikowana 30.01.2024 r. OW ma 6 miesięcy na dostosowanie się do tych zmian.

Celem Ministra Cyfryzacji jest zapewnienie bezpiecznej i w pełni elektronicznej, rejestrowanej korespondencji w administracji publicznej a docelowo w całej gospodarce. Dlatego też dąży do zapewnienia powszechnego wykorzystania e-Doręczeń jako usługi bezpiecznej i zgodnej z europejskim rozporządzeniem eIDAS. Wdrożenie nowego rozwiązania na tak dużą skalę – wszystkie podmioty publicznej, zawody zaufania publicznego, przedsiębiorcy wpisani do CEIDG oraz podmioty wpisane do KRS – jest procesem, który musi następować stopniowo i odbywać się równoległe z działaniami informacyjnymi (tj. upowszechnienie podstawowej wiedzy nt. nowego rozwiązania) oraz działaniami promocyjnymi (przedstawienie korzyści z nowego rozwiązania).

Jednocześnie wprowadza się art. 2 pkt. 1, który pozwoli na wnioskowanie o adres do doręczeń podmiotom, którym nie został nadany numer REGON a zgodnie z uode są zobowiązane do posiadania adresu (np. placówki dyplomatyczne).

Aby usprawnić obsługę wniosków o nadanie adresów do doręczeń podmiotom publicznym wprowadza się automatyczne nadawanie ADE w sytuacji, gdy wniosek zostanie złożony przez administratora ePUAP danego podmiotu. Pozwoli to na częściową automatyzację nadawania adresów do doręczeń (art. 2).

Art. 2 pkt. 2 zmienia w okresie przejściowych brzmienie art. 7 ust. 1 uode, zgodnie z którym posiadanie adresu do doręczeń (ADE) jest jednoznaczne z żądaniem otrzymywania korespondencji na ten adres. W związku z wprowadzeniem okresu przejściowego do 01.01.2026 r. samo posiadanie ADE nie będzie się wiązało z takim żądaniem. Muszą zostać spełnione warunki określone w art. 4.